

1409 5. Dec. 1898: 2. Beh. af Lovf. om

Tilvejebr. af Jordl. for Landarb. 1410

Landbrugsministeren (A. Hage): Det ærede Medlem, som nu satte sig, var ikke tilfreds med de Udtryk, han i sin Henvendelse til mig havde brugt under Forhandlingen om Oprettelsen af Husmandsbrug. Han havde den Gang slaæet en Tone, som jeg fandt var saaledes, at jeg var frigtagen for at svare derpaa. Han har nu i Dag udtalt, at han ikke blev staaende ved, at jeg var overfladisk, han mente nu at burde sige, at jeg havde ved dette Lovforslags Fremlæggelse gjort et Forsøg paa at ødelægge hele denne store Sag. Jeg føler mig ikke slaæet af det ærede Medlems Tankegang, at det skulde være et Forsøg paa at ødelægge denne Sag, at jeg har taget det oprindelige Regeringsforslags Sum, da det jo er bemærket i Motiverne, hvorfor jeg har gjort det, og nu har erklæret mig villig til at forhandle videre om dette Spørgsmaal. Naar det ærede Medlem i det hele taget gentager Ordet Overfladiskhed lige over for mig, og gentager, at jeg har fremsat et saa tarveligt Lovforslag, som han sjældent har kendt, forekommer det mig at falde nærmest ind under det humoristiske, naar man betænker, det ærede Medlem selv er Medforslagsstiller af et Forslag, som vi for nylig have haft til Forhandling, og hvori de ærede Forslagsstillere ved at afskrive en Del af Regeringsforslaget, tage lidt af deres eget og saa sætte det Stempel derpaa, at dette Forslag er deres, ere naaede til at frembringe et Forslag, der indeholder det mest haabløse Sammensurium af Ejendomsret og Brugsret, jeg nogen Sinde har set. Jeg tror, at enhver vil erkende, at der aldrig før har foreligget et saa tarveligt og overfladisk Lovforslag paa Tingets Bord som det nævnte.

Scavenius: Jeg maa bede det høje Ting undskylde, hvis jeg kommer til at tale lidt mere — for øvrigt skal jeg være ganske kort om Lovforslaget i Almindelighed end just om de foreliggende Ændringsforslag, men det vil ikke være mig muligt, hvad jeg har sagt til Formanden, at være til Stede, naar denne Sags tredje Behandling skal foregaa. Jeg har nemlig store Betæneligheder ved Lovforslaget i og for sig. Jeg finder det rigtigt, at man søger

at komme Landarbejderne som saadanne til Hjælp, søger at skaffe dem bedre Betingelser for hele deres Livsførelse og større Selvstændighed lige over for deres Arbejdsgivere. Samtidig har jeg ogsaa Sympati for den Tanke, her i Landet at frembringe virkelig selvstændige Husmandsbrug i større Mængde end hidtil. Jeg tror dog ikke, det for Øjeblikket vil være muligt, og jeg er overbevist om, at det ikke vil lykkes ved Hjælp af det foreliggende Lovforslag at faa begge disse to Formaal tilfredsstillede. Derfor har jeg Frygt for, at dette Lovforslag, naar det endelig er blevet til Lov — om det nu vedtages i den ene eller den anden Form, thi i saa Henseende er Forskellen mellem Landstingsformen og Folketingsformen ikke stor — ikke vil blive brugt i nogen stor Udstrækning. Det, som Loven vil, det som den egentlig vil gøre, er, at give en Præmie for dygtige og sparsommelige Landarbejdere, saa at et vist mindre Antal Landarbejdere kan blive hævet op over deres Klasse som Landarbejdere og komme ind i en anden Stand, ind i Husmandstanden, men dog ikke fuldt ud. De Husmandslodder, som ville fremkomme ved dette Lovforslag, ville nemlig være for store til at vedkommende Ejer eller vedkommende Bruger af dem i det væsentlige endnu hører til Landarbejdernes Klasse, men de ville være for smaa til, at han kan staa fuldstændig som selvstændig Mand uden at trænge til at arbejde uden for sin Lod. Det er mine Betæneligheder ved dette Lovforslag, at det ikke paa nogen Maade løser eller en Gang gør et virkeligt Forsøg paa at løse Spørgsmaalet om Landarbejderne eller Spørgsmaalet om Frembringelsen af flere selvstændige Husmandsbrug her i Landet, end vi nu have. Det jeg her har sagt, har jeg fundet mig forpligtet til at udtale, da det er min Overbevisning, at man er kommen ind paa en mindre rigtig Vej gennem alle Forhandlingerne om dette Lovforslag, just fordi man har villet have et Kompromis frem og tilfredsstille to højst forskellige Formaal ved Hjælp af det. Men uagtet jeg mener, at dette Lovforslag har en stor og væsentlig Mangel, uagtet jeg tror, at det ikke vil være af nogen overdreven stor Betydning, vil jeg paa ingen Maade lægge det den